

is focused on the fact that the teacher as an organizer of communication should show interest in working with applicants; have the ability to understand it, have flexible thinking, be mobile, be able to make quick and correct decisions; during the educational process should constantly keep feedback with applicants; have skills of self-control and self-improvement.

It is emphasized that the most important part of the spiritual life of society and relationships between people is the basis of the culture of interethnic communication. An important role in this issue is played by the dialogue approach, which is based on the principle of tolerance. The article emphasizes that higher education should stimulate young people to increase the level of socio-cultural training, which will contribute to the development of multicultural competence as a factor in the training of future teachers. The use of professional competencies will cause the desire to acquire a sufficient amount of theoretical and practical knowledge that will ensure the effective formation of the applicant's personality, able to participate in the multicultural development of society.

Key words: multicultural competence, literature, intellectual development, self-education, professionalism, feedback.

Дата надходження статті: 17.12.2021 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент Атрощенко Т. О.

УДК 378.018.43:81'243

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi51.363>

Романюк В. Л.,

orcid.org/0000-0002-3795-4081

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається проблема дистанційного навчання іноземної мови за умов пандемії у закладах вищої освіти. Значну увагу приділено диференціації понять «дистанційна освіта» та «дистанційне навчання». Акцентовано на специфічних особливостях предмета «іноземна мова». Схарактеризовано організаційно-методичні моделі дистанційного навчання. Виокремлено переваги та недоліки дистанційного навчання. Визначено найефективніші форми організації занять з іноземної мови, що застосовуються у процесі дистанційного навчання. Виокремлено фактори, які варто враховувати під час вибору платформи для дистанційного навчання іноземної мови. Обґрунтовано переваги онлайн-заняття як високорезультативної форми дистанційного навчання іноземної мови. Надано короткий характеристику деяким прийомам і методам викладання англійської мови дистанційно, проаналізовано їхню специфіку. Ефективним прийомом удосконалення іноземної мови можна вважати тематичні презентації, зважаючи на те, що використання цього виду діяльності дозволяє інтенсифікувати засвоєння навчального матеріалу. Така інтерактивна форма дистанційного навчання, як вебквест дає змогу здобувачам освіти розширити й удосконалити знання з іноземної мови, аналізувати та синтезувати інформацію, отриману з мережі Інтернет, і реальні знання, продемонструвати групі в цікавій формі своє розуміння результатів проведеної роботи. Визначено, що одним із методів, який сприяє розвитку мовної компетенції, більш швидкому та міцному засвоєнню навчального матеріалу, має високий рівень мотивації здобувачів освіти, є гра. Серед ігрових видів діяльності можна також виокремити ділові ігри, педагогічні та керівні ігри, лексичні, граматичні, фонетичні, орфографічні тощо. З'ясовано перспективні напрями розвитку дистанційного вивчення іноземної мови.

Ключові слова: дистанційне навчання, дистанційна освіта, специфіка, форми та методи дистанційного навчання, інтерактивне навчання, ділові ігри, проектування.

Постановка проблеми. Пандемія COVID-19 та воєнний стан вплинули на суспільне життя. Однією з перших цей вплив відчула сфера освіти, яка відреагувала на встановлені обмеження, перевівши всю освітню діяльність в дистанційний режим. Перехід у дистанційний формат викликав необхідність швидкого пристосування до нових умов навчальної діяльності. У закладах вищої освіти змінилися методи навчання, підхід до викладання, формування компетенцій у здобувачів освіти та організація навчального процесу, що стало стимулом до змін та інновацій у освітній сфері. Адже, освіта – це рушійна сила прогресу для досягнення цілей у навчанні та сфері розвитку суспільства й основа рівноправного, справедливого, мирного існування людської цивілізації. Щоб забезпечити безперервність навчання та професійну підготовку, більшість викладачів відчули необхідність переходу в дистанційний формат навчання. Викладачі були змушені використовувати дистанційні технології та всі доступні комунікації в електронному інформаційно-освітньому середовищі.

Використання технологій дистанційного навчання, зокрема мережі Інтернет, під час навчання іноземних мов є корисним підходом до опанування іншомовним матеріалом та досягнення методичних цілей. Наприклад, американські стандарти навчання іноземних мов (the American Standards of Foreign Language Learning) зосереджені на мові, спілкуванні та культурі, вони, водночас, визначають надзвичайно велику необхідність використання автентичних текстів під час навчання. У цьому контексті викладачі намагаються знайти кращі шляхи застосування їхнього досвіду з метою покращення знань та вмінь студентів у зазначеній галузі [8, с. 56].

Аналіз досліджень. На Заході дистанційна форма навчання стала популярною ще наприкінці 20 століття. На початку третього тисячоліття широко починають застосовувати мережу Інтернет у навчанні, що спонукало багатьох дослідників на практиці застосовувати Інтернет для удосконалення навчального процесу, а саме організації дистанційного навчання.

Теоретичні й практичні аспекти дистанційного навчання були розглянуті в дослідженнях як зарубіжних, так і вітчизняних учених: Д. Аветисян, В. Баженова, В. Ващенко, М. Коваль, К. Колос, В. Куклев, В. Кухаренко, А. Мелюхін, О. Рибалко, Н. Сиротенко, Б. Шухневич, J. Adams, G. Hoppe, J. Kettunen та інші, але методика навчання іноземних мов за допомогою лише дистанційного формату роботи з усім комплексом проблем системно ще не розглянута і вимагає детального вивчення.

Концепцію розвитку дистанційної освіти в Україні було затверджено Міністерством освіти України у 2000 р. Відповідно до неї дистанційною вважають таку форму навчання, яка повинна бути рівноцінною з очною, вечірньою, заочною формами навчання й екстернатом і реалізовуватися переважно з допомогою дистанційних технологій навчання [1, с. 8].

Тобто, дистанційна освіта забезпечує навчання й отримання необхідних знань за допомогою освітніх технологій і різних комунікаційних засобів, віддалено від навчальної аудиторії. Є два поняття, які потрібно розрізнити, «дистанційна освіта» та «дистанційне навчання».

«Дистанційна освіта», за О. Рибалко, є специфічною організацією навчального та педагогічного процесу, який базується на використанні дистанційних, інформаційних і телекомунікаційних технологій [2, с. 32].

«Дистанційне навчання», за Р. Шаран, – це самостійна педагогічна технологія, в основі якої лежить керована, дидактично забезпечена та контрольована самостійна робота здобувачів освіти з використанням для навчання сучасних засобів зв'язку (комп'ютерів, телекомунікаційних мереж тощо) [6, с. 37].

На думку А. Хуторського, «дистанційне навчання» означає навчання, під час якого учасники процесу, тобто суб'єкти навчання знаходяться на відстані та здійснюють освітній процес методом використання засобів телекомунікацій [5, с. 97].

Дослідник В. Кухаренко під «дистанційним навчанням» називає сукупність

інформаційних технологій, за допомогою яких здобувач освіти отримує основний обсяг матеріалу завдяки інтерактивній взаємодії, не виключаючи самостійну роботу та контроль і оцінку знань, умінь і навичок [2, с. 62].

Проаналізувавши наукові джерела, можемо зробити висновок, що в нашій роботі «дистанційне навчання» – це процес навчальної взаємодії викладача та здобувача освіти, який відбувається на відстані та передбачає використання інформаційних технологій, головним завданням якого є формування професійних знань і компетенцій з іноземної мови.

Мета статті – дослідження специфіки використання різних форм, методів і способів дистанційного навчання та вивчення можливостей використання при дистанційному навчанні як традиційних, так і інноваційних технологій викладання іноземної мови при підготовці студентів до викладання англійської мови у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Вивчення іноземної мови в межах дистанційного навчання – нова реальність як для викладачів, так і для студентів. Адже багато викладачів були не готові проводити заняття з використанням інформаційних технологій і змушені були опанувати ази роботи в короткий термін: розібратися і підключити платформу, на якій вони будуть працювати, освоїти навички роботи з текстовими редакторами, навчитися підключати різні додаткові пристрої до свого комп'ютера для запису відеозанять, голосових повідомлень, проведення онлайн-конференцій тощо. А також ще потрібно було підготувати матеріали до занять в такому вигляді, щоб студенти могли в них розібратись, тому що у дистанційному навчанні значну частину матеріалу на відведено самостійне опрацювання. Потрібно звернути увагу на те, що викладач повинен бути «доступним» для студента у будь-який час.

Необхідно також врахувати базовий компонент змісту навчання іноземної мови – способи діяльності, які забезпечують засвоєння різних видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письма, умінь, пов'язаних зі спілкуванням. Також потрібно врахувати обсяг мовної практики та обсяг навчальних дій, які мають тісний взаємозв'язок. Ці особливості потрібно врахувати в організації дистанційного навчання іноземної мови.

Виділяють два різновиди дистанційного навчання: традиційно-дистанційне й електронно-дистанційне. Особливостями першого є: 1) асинхронність у часі; 2) подання навчального матеріалу через пошту або інші засоби передачі інформації (Viber, Telegram, WhatsApp тощо). При застосуванні другого виду: 1) навчання відбувається як синхронно, так і асинхронно; 2) відбувається зв'язок між викладачем та студентом.

Американські дослідники М. Мур і Г. Кірзлі стверджують, що у дистанційному навчанні існує три типи взаємодії: а) студент – зміст, б) студент – інструктор і в) студент – студент [9, с. 17].

Тип 1. Взаємодія студент – зміст.

За словами М. Мура і Г. Кірзлі, головна роль педагога в дистанційному навчанні полягає в наданні відповідного контенту (матеріалу для навчання) і розвитку взаємодії між цим змістом і студентом відповідно, що підштовхне студента «побудувати знання через процес особистого розміщення інформації в раніше існуючі когнітивні структури» [9, с. 128].

Тип 2. Взаємодія студент – викладач (інструктор).

У дистанційному навчальному середовищі інструктор виступає як посередник, забезпечуючи керівництво й підтримку під час представлення змісту курсу способами, які допомагають кращому розумінню навчального матеріалу студентами. М. Крід і Г. Коул вважають, що повторення, розуміння матеріалу та додаткова допомога студентам допоможуть зрозуміти курс [7, с. 7].

Тип 3. Взаємодія студент – студент.

М. Мур і Г. Кірзлі описують взаємодію студент – студент у дистанційному навчанні як «interlearner interaction». Це взаємодія між одним студентом та іншими студентами, окремо або в налаштованих групах, з або без реальної присутності інструктора [9, с. 125].

Уже існують готові платформи з усіма необхідними вмонтованими інструментами для дистанційного навчання. Найбільш розповсюдженими платформами є Moodle, Sakai, LOTUS Learning Space, eFront. Під час вибору платформи для дистанційного навчання іноземної мови важливо враховувати такі фактори: інтерфейс, можливість викладання різноманітних матеріалів, включаючи аудіо- та відеозаписи, презентації та покликання на корисні Інтернет-ресурси, автоматичний розрахунок статистики відповідей і контроль активності слухачів. Усе це дає можливість максимізувати ефект дистанційної роботи.

Безумовно, дистанційна форма навчання не зможе повністю замінити традиційну систему освіти, але вона здатна стати ефективним доповненням традиційних методів роботи.

Досвід підказує, що для успішного вивчення іноземної мови ефективними є онлайн-заняття. Студенти самостійно знайомляться з новим навчальним матеріалом, а на онлайн-заняттях з іноземної мови закріплюються отримані знання і навички, роз'яснюються незрозумілі моменти, проводяться дискусії, виконуються творчі завдання, що вимагають колективного обговорення.

Основні види діяльності онлайн-занять подібні до видів діяльності на звичайних заняттях, а саме: бесіди, дискусії, інтерактивні форми та методи навчання, проєктна діяльність та проблемні ситуації. Відеоконференції, чати, форуми, семінари, ділові ігри, «круглі столи» та інші форми навчальних занять, що проводяться за допомогою засобів телекомунікації та інших можливостей Інтернет мережі, дозволяють підвищити мотивацію студентів, збільшити обсяг мовленнєвих дій і розширити межі спілкування іноземною мовою. Вони спонукають студентів висловлювати власні думки, а також сприяють пізнавальній діяльності, творчості, наполегливості та ініціативності при вирішенні навчальних завдань.

Одним із ефективних прийомів вдосконалення володіння іноземної мови є тематичні презентації, використання яких дозволяє інтенсифікувати засвоєння навчального матеріалу. Презентація впливає на декілька видів пам'яті: зорову, слухову, емоційну, а іноді і моторну. На онлайн-заняттях за допомогою презентацій навчальний матеріал подається наочно та доступно. І у своєму виступі студент має можливість використовувати схеми, таблиці, картинки, ключові слова. Усе це дозволяє побудувати його висловлювання логічно, послідовно, впевнено та розгорнуто. Прикладом презентацій можуть бути такі: «Changing Patterns of Leisure», «Man and Movies», «English Schooling», «Bringing Up Children», «Talking about People», «Man and Nature», «Feeling and Emotions». Ці теми є об'ємними за своїм наповненням, при їх вивченні використовується ілюстративний матеріал. Тому презентація є найбільш вдалим засобом навчання.

Мультимедійні презентації викладач може використовувати на різних етапах навчання: введення та закріплення лексичного або граматичного матеріалу, контролю вивченого матеріалу, при аудіюванні та навчанні письма. Крім того, розробка презентацій підвищує самооцінку студентів.

При навчанні різних видів мовленнєвої діяльності і щоб сформувати відповідні навички кожен студент повинен мати можливість максимальної практики в цій діяльності. Дистанційна форма навчання здатна вирішити цю проблему, тому що кожен студент працює за особистим комп'ютером, він повинен виконати всі завдання і має можливість вибрати темп своєї роботи.

Доцільно також при дистанційному навчанні використовувати інтерактивні форми та методи. Розглянемо деякі з них.

Тренінг – це форма інтерактивного навчання, метою якого є розвиток

міжособистісного спілкування та поведінки у спілкуванні.

Перевага тренінгу в тому, що всі учасники включені в процес навчання. Викладач, який проводить тренінг, повинен володіти знаннями з психології та педагогіки та застосовувати їх, вміти збирати інформацію та передавати її учасникам, впливати на поведінку учасників та на їх стосунки. Студенти включаються в роботу, поважають думку один одного. Завдяки тому, що ефективно поєднуються теорія та інтерактивні справи відбувається якісне засвоєння навчального матеріалу.

Наступна форма – проблемне навчання. При застосуванні якого важливою є не тільки проблемна задача, а й уміле викладення питань для розгляду. Питання допоможуть студентам відтворювати по пам'яті отриману інформацію і виконувати репродуктивні дії, що стимулюватиме творче мислення студентів і дозволить їм здобувати нові знання, навички та вміння.

Групове обговорення (дискусія) сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Дискусія відбувається у два етапи. На першому етапі – дається завдання на визначений період часу, для того, щоб підготувати обґрунтовану, детальну відповідь. На другому етапі – дискусію, за участю викладача, приводять до логічного завершення.

Результативним та актуальним також вважають вебквест. Це такий вид пошукової діяльності, коли студенти отримують інформацію з Інтернет-джерел за вказаними адресами. Квести сприяють розвитку критичного мислення, оцінювання, аналізу та синтезу отриманої інформації. Для дистанційного навчання використовують такі вебквести: створення інтерактивної історії, аналіз будь-якої створеної проблеми та відображення результатів у документі, проведення інтерв'ю з віртуальним образом у режимі реального часу тощо.

Наведемо деякі завдання для вебквестів: аналітичне та творче завдання, наукове дослідження, планування, проектування, таємниче розслідування тощо. Результати квесту представляють у формі усної доповіді, створивши вебсайт, зробивши презентацію, написавши есе.

Наведена вище форма дистанційного навчання дає змогу розширити й удосконалити знання з іноземної мови, аналізувати та синтезувати інформацію, і продемонструвати в цікавій формі своє розуміння результатів.

Методом, який сприяє розвитку мовної компетентності, є гра. Є багато різновидів ігор: граматичні, фонетичні, лексичні, творчі тощо. Серед них можна виокремити ділові ігри, проектування, моделювання ситуацій, індивідуальні та інноваційні, пошуково-апробаційні, рольові педагогічні, проблемно-орієнтовані та керівні. Проаналізуємо дидактичні ігри, ігри-подорожі та ігри-вправи.

Дидактичні ігри мають чітку мету та відповідні їй результати. На етапі засвоєння нових знань не рекомендуємо використовувати дидактичні ігри. Їх краще використовувати при перевірці засвоєних знань та виробленні вмінь та навичок. Такий вид ігор допомагає студентам під час вивчення іноземної мови в розвитку інтелектуальних здібностей, пам'яті, мислення, кмітливості.

Ігри-подорожі передбачають осмислення та закріплення матеріалу. Результати ігор-подорожей студенти можуть виразити в написанні листів, створенні щоденників, накопиченні пізнавального матеріалу.

Ігри-вправи удосконалюють пізнавальні здібності студентів, сприяють закріпленню навчального матеріалу. Прикладами є кросворди, ребуси, вікторини у рамках визначених розмовних тем.

Отже, слід відзначити, що ігри належать до групи інтерактивних способів навчання для практичного володіння іноземною мовою і сприяють мотивації студентів до вивчення іноземної мови. Використання такого методу ефективно як для традиційного, так і дистанційного вивчення іноземної мови.

Спираючись на власний досвід викладання іноземної мови під час карантинних заходів, у зв'язку з пандемією, та під час воєнного стану можемо сказати, що нам

вдалось забезпечити викладання іноземної мови, використовуючи платформи дистанційного навчання Moodle, Zoom, Skype та Google Meet. Увесь навчальний матеріал був розподілений згідно з розкладом занять та годин, які були виділені навчальною програмою відповідно до тематики, таким чином навчальне навантаження було виконано в повному обсязі. Значну роль відіграла платформа 'Moodle', яка дозволила розробити глосарії з фахової лексики, завантажити завдання з лексики, граматичні матеріали, відеолекції, фільми, аудіозаписи та розробити підсумкові тести до модульного контролю.

Проаналізувавши навчання іноземної мови в дистанційному форматі з використанням комп'ютерних технологій, ми дійшли висновку, що дистанційне навчання має свою специфіку, яка зумовлена тим, що навчання пов'язане з чотирма видами мовленнєвої діяльності. Для навчання читання та письма, можна обмежитись курсами, які розміщені в мережі, оскільки ці види мовленнєвої діяльності не вимагають значного обсягу звукового супроводу та об'ємної графіки. Якщо ж говорити про аудіювання, говоріння та вимову, то ми не можемо обмежитись лише текстовими матеріалами, потрібен звуковий супровід, при створенні різних ситуацій виникає потреба в опорах на ілюстративний матеріал [3, с. 242].

Тому, говорячи про дистанційне навчання, потрібно наголосити на перевагах та недоліках такого формату навчання. Серед переваг можна виділити такі:

- дистанційна форма може успішно застосовуватись при вивченні іноземної мови студентами на будь-якому етапі навчання;
- дистанційне навчання не є формою заочного навчання або видом самостійної діяльності; воно будується відповідно до змісту та цілей очного навчання;
- дистанційне навчання дає можливість студентам вищої освіти самостійно опрацьовувати навчальний матеріал та отримувати необхідні консультації у зручний для них час незалежно від місця знаходження [4].

А також дистанційне навчання передбачає рівні можливості освіти незалежно від стану здоров'я, соціального статусу, місця проживання. Проте змінюється роль викладача. Дистанційна освіта розширює та оновлює участь викладача у процесі навчання, роблячи його наставником-консультантом, який повинен координувати навчальний процес, постійно удосконалювати свій рівень, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій [3, с. 245].

На жаль, є мінуси в дистанційному навчанні. Перший і найважливіший – недолік особистого спілкування з однокурсниками та викладачем. Наступний недолік – відсутність постійного контролю з боку викладача, а це бажання розслабитись, відкласти роботу на наступний день (дистанційне навчання вимагає жорсткої самодисципліни з боку студента).

Проте дистанційне навчання стирає просторові бар'єри, дає можливість спілкуватися з іноземцями, носіями мови. Студенти розширюють свою комунікативну сферу, навчаються толерантності, готовності з повагою ставитись до чужої думки.

Висновки. З викладеного можна зробити висновок, що дистанційне навчання наділене всіма компонентами: змістом, цілями, принципами, засобами та формами навчання. Дистанційне навчання орієнтоване на успішне здійснення навчального процесу. Викладач регулює та керує навчальною діяльністю студентів. До викладача висуваються нові вимоги серед них: вдосконалення професіоналізму, володіння сучасними технологіями та вміння ними користуватись, підвищення професійної компетентності.

Стаття вказує на те, що є перспективи для дослідження проблеми розвитку дистанційного вивчення іноземної мови. Робота з інформацією дасть змогу використовувати засоби автономної підготовки текстів, які отримали з Інтернету, для використання їх у навчальному процесі. Обсяг навчальних дій буде збільшуватись завдяки використанню нових автоматизованих систем. В умовах дистанційного навчання

більшість видів аудиторної роботи (презентації, ділові ігри, дискусії тощо) викладачі проводять віртуально, використовують групові онлайн-заняття на різних платформах. Частина занять проводиться онлайн, частина відведена на самостійне опрацювання – змішана форма навчання. Викладач знаходиться в постійному пошуку ефективних та результативних форм та методів навчання.

Кожного дня спостерігаємо, як педагоги проводять дослідження для покращення якості дистанційного процесу, упроваджують нові методики викладання, адже ситуація, що склалась, вимагає від нас відповідей на безліч проблемних питань, пов'язаних з дистанційним навчанням, які потребують вирішення та стимулюють пошук. Особистий досвід показав, що перехід на онлайн дозволив відкрити нові можливості та набути нового позитивного досвіду.

Список використаних джерел:

1. Блощинський І. Г. Сутність та зміст поняття «дистанційне навчання» в зарубіжній та вітчизняній науковій літературі. *Вісник Національної академії Державної служби України. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 3. С. 5–25.
2. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХПІ», «Торсінг», 2002. 320 с.
3. Олійник О. В. Інноваційні технології дистанційного навчання іноземної мови для студентів немовних ВНЗ. *Лінгвістичні дослідження: збірник наукових праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди*. 2014. Вип. 38. С. 238–246.
4. Сидоренко І. А. Дистанційна освіта як сучасний метод викладання іноземної мови. URL: <https://www.kamts1.kpi.ua>
5. Хуторской А. В. Практикум по дидактике и современным методикам обучения. СПб.: Питер, 2004. 541 с.
6. Шаран Р. В. Професійна підготовка магістрів інформаційних технологій в системі дистанційної освіти США: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2010. 249 с.
7. Creed C., Koul B. Language issues in English medium, tertiary level, DE courses for ESL learners. *Language Issues in Distance Education*. England, United Kingdom: Dunford Seminar Report. ERIC Document: ED370 406. 1993. Pp. 48–52.
8. Diaz-Rico L., Weed K. The cross-cultural, language, and academic development handbook. Boston: Allyn and Bacon, 2002. 237 p.
9. Moore M., Kearsley G. Distance Education: A systems view. Belmont, CA.: Wadsworth, 1996. 129 p.

References:

1. Bloschynskyi, I. H. (2015). Sutnist ta zmist poniattia «dystantsiine navchannia» v zarubizhnii ta vitchyzniani naukovii literaturi [Essence and content of the notion «distance learning» in foreign and national scientific literature]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi sluzhby Ukrainy. Pedagogichni nauky*, 3, 5–25 [in Ukrainian].
2. Kukharenko, V. M., Rybalko, O. V., & Syrotenko, N. H. (2002). *Dystantsiine navchannia: umovy zastosuvannia. Dystantsiinyi kurs* [Distance learning: conditions of use. Distance course]. Kharkiv: NTU «KhPI», «Torsinh» [in Ukrainian].
3. Oliinyk, V. O. (2014). Innovatsiini tekhnolohii dystantsiinoho navchannia inozemnoi movy dlia studentiv nemovnykh VNZ [Innovative technologies of distance learning of a foreign language for students of non-language universities]. *Linhvistychni doslidzhennia*, 38, 238–246 [in Ukrainian].
4. Sydorenko, I. A. *Dystantsiina osvita yak suchasnyi metod vykladannia inozemnoi movy* [Distance learning: conditions of use. Distance course: textbook]. Retrieved from <https://www.kamts1.kpi.ua> [in Ukrainian].
5. Khutorskoi, A. V. (2004). *Praktikum po didaktike i sovremennym metodikam obucheniiia* [Workshop on didactics and modern teaching methods]. SPb.: Piter [in Russian].
6. Sharan, R. V. (2010). *Profesiina pidhotovka mahistriv informatsiinykh tekhnolohii v systemi dystantsiinoi osvity SSHA* [Professional training of information technology masters in distance education system of the USA]. (Candidate's thesis). Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University. Ternopil [in Ukrainian].

7. Creed, C., & Koul, B. (1993). Language issues in English medium, tertiary level, DE courses for ESL learners. *Language Issues in Distance Education*, 48–52 [in English].
8. Diaz-Rico, L., & Weed, K. (2002). *The cross-cultural, language, and academic development handbook*. Boston: Allyn and Bacon [in English].
9. Moore, M., & Kearsley, G. (1996). *Distance Education: A systems view*. Belmont, CA.: Wadsworth [in English].

Romaniuk V. L.,
orcid.org/0000-0002-3795-4081

PREPARATION OF STUDENTS FOR FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN THE DISTANCE LEARNING CONDITIONS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The article deals with the problem of preparing students for foreign language teaching in the distance learning conditions in Higher Education Institutions. Considerable attention is paid to the differentiation of two concepts: «distance education» and «distance learning». The specific features of the foreign language as a subject are determined. Organizational and methodological models of distance learning are characterized. The advantages and disadvantages of distance learning are highlighted. The most effective forms of organization of foreign language classes, which are used in the process of distance learning, are determined. Important factors which should be considered when choosing a platform for distance learning are identified. The advantages of online classes as a highly effective form of distance learning are explained. Some techniques and methods of teaching English remotely and their specifics are analyzed. Thematic presentations can be considered as an effective method of improving foreign language skills as they allow intensifying the understanding of educational material. They can be successfully used by the teacher at any stage of the learning process. Such an interactive form of distance learning as a web-quest allows students to expand and improve their knowledge of foreign language, analyze and synthesize information obtained from the Internet and real knowledge in order to demonstrate their understanding of the results to the group in an interesting way. It is determined that one of the best methods that helps to improve students' language competence is a game. There are such kinds of games as: business games, individual and innovative games, simulation of situations, search and testing, problem-oriented, role play, pedagogical games, lexical, grammatical, phonetic, creative games etc. Prospective tendencies in development of distance learning are clarified.

Key words: distance learning, distance education, specifics, forms and methods of distance learning, interactive learning, business games, design.

Дата надходження статті: 22.12.2021 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Терентьєва Н. О.

УДК 355.237: 378

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi51.366>

Савченко А. О.*,
orcid.org/0000-0002-1525-6258

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ТАКТИЧНОГО РІВНЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена розробці педагогічних умов формування управлінської компетентності майбутніх офіцерів тактичного рівня, які необхідні для їх майбутньої професійної діяльності. Це вимагає системності в організації навчального процесу, тому що система надає можливості поєднати всі складники професійної підготовки офіцера.

---

*© Савченко А. О.